

Bruk av adferdsendringstekniker til å fremme fysisk aktivitet hos pasienter med kreft

Ingrid Demmelmaier, PhD, Fysioterapeut, BSci Psykologi
Inst för folkhälso- och vårdvetenskap
Uppsala Universitet, Sverige
ingrid.demmelmaier@pubcare.uu.se

Disposition

- Varför ett adferdsperspektiv på fysisk aktivitet?
- Fokus på vad?
- Med vilka teknikker för adferdsendring?
- Sammanfattning

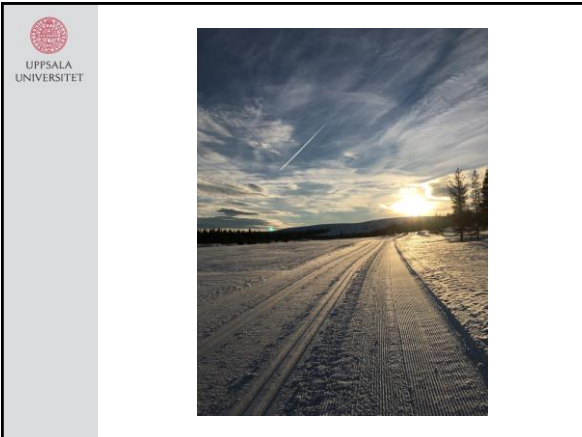

UPPSALA
UNIVERSITET

Varför ha ett adferdsperspektiv på FA?

Varför har de så olika vanor?

Two photographs are shown side-by-side. On the left, a man in a white shirt and dark pants is lying on a beige sofa, looking relaxed. On the right, an older woman in a white athletic shirt and dark shorts is running outdoors, wearing a race bib with the number 10257. Two arrows point from the text 'Varför har de så olika vanor?' down to each of the two photographs.

UPPSALA
UNIVERSITET

Vad är adferd? (behaviour)

Något som man GÖR:

YTTRE adferd = motoriskt, verbalt

INRE adferd = tankar, känslor

Situationsbundet och styrs av faktorer inom och utom individen.

UPPSALA UNIVERSITET

En av topp 10 forskningsfrågor...

What are the most effective PA behaviour change interventions for cancer survivors?

Courneya et al (2015)
Res Quart Exerc Sport, 86, 107-116

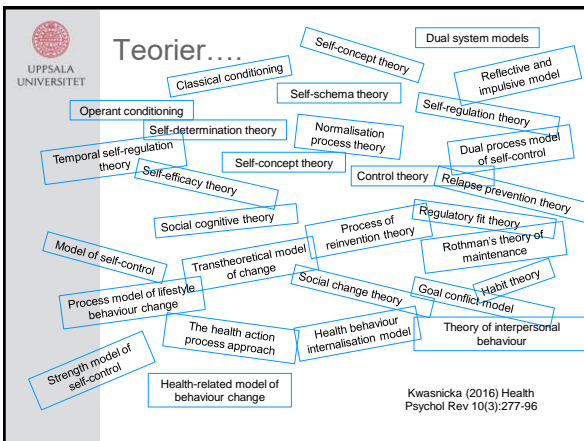

Med fokus på vad?

Med fokus på vad?

1. MOTIVATION

MOTIVATION

- I ordboken: intresse, drivkraft
- Motivus (latin) = en orsak till rörelse/aktivitet
- Så det handlar om **drivkrafter** för olika adferd!

MOTIVATION

- En kombination av en önskan och ett beslut
- En bra fråga: motiverad för vad?

Tre användbara frågor:

1. Hur **VIKTIGT** är det för dig att göra denna fysiska aktivitet? 0-10
2. Hur **SÅKER** är du på din evne att kunna göra det? 0-10
3. Hur **REDO** är du att göra det? 0-10

Med fokus på vad?

1. MOTIVATION

2. SELVREGLERING

= evne att styra egen adferd i enlighet med egna värden

Med fokus på vad?

1. MOTIVATION

2. SELVREGLERING

= evne att ändra egen adferd i enlighet med egna värden

3. MÅSTRINGSTRO

= upplevd evne att kunna göra en viss adferd i en viss situation

---

Med bruk av vilka tekniker (BCTs)?

Observable, replicable components of interventions aiming to produce behaviour change

Michie et al (2013). Ann Behav Med 46(1):81-95

Tekniker för att öka motivation

- Information (vid behov) med fokus på hälsovinster
- Motiverande samtal
  - Fråga!
  - Uppmuntra "ändringsprat"
  - Stötta formulering av intentioner
  - Gör en beslutsbalans

Nigg (2014) ACSM's Behavioral aspects of physical activity and exercise
Lippincott Williams & Williams

Beslutsbalans

- Se på för- och nackdelar när man överväger att ändra en adferd

---

Beslutsbalans

	Nuvarande adferd	Ändrad adferd
	Ligger hemma i soffan hela förmiddagen	Gå kort promenad på fm
Pros		
+		
Cons		
-		

Beslutsbalans

	Nuvarande adferd	Ändrad adferd
	Ligger hemma i soffan hela förmiddagen	Gå kort promenad på fm
Pros	Sparar på krafterna "Convenient" Slipper utmana mig själv	
+		
Cons	Mår sämre Blir tröttare Känner mig hjälplös Barnen blir oroliga	
-		

Beslutsbalans

	Nuvarande adferd	Ändrad adferd
	Ligger hemma i soffan hela förmiddagen	Gå kort promenad på fm
Pros +	Sparar på krafterna "Convenient" Slipper utmana mig själv	Känner mig mera aktiv Mera mitt vanliga jag Blir piggare efteråt
Cons -	Mår sämre Blir tröttare Känner mig hjälplös Barnen blir oroliga	Ansträngande Känns onaturligt Vill inte möta grannar

---

DRIVKRAFTER

2019-04-08

ingrid.demmelmaier@pubcare.uu.se

Utforska patientens motivation...

- Vad tycker du om att göra?
- Fokus på omgivningen. Natur, musik, distraktion?
- Nya spännande aktiviteter? Spel? Appar? Dans?
- Hjälp att tolka fysiologiska signaler som normala/positiva

Nigg (2014) ACSM's Behavioral aspects of physical activity and exercise (Lippincott Williams & Williams)

Tekniker för att öka selvreglering och mästringstro

Specifika mål

"Gå på lunchpromenad två ggr denna vecka,
efter maten. Ungefär 20 minuter, i en hastighet
så att jag blir lite varm"

Ospecifika mål:

"Gå mer"

"Öka min fysiska aktivitet"

Michie (2009) Health Psychol 28(6):690-701.
Greaves (2011) BMC Public Health 11:119.
Chater (2016) Eur Health Psychol Society (conf proc)

Planering

- När ska jag göra det? Dag, tid
- Var någonstans? Plats
- Hur? Intensitet, sällskap, utrustning

Hjälper till att gå från *beslut* till *handling*

Michie (2009) Health Psychol 28(6):690-701.
Chater (2016) Eur Health Psychol Society (conf proc)

Selv-monitorering

- Registrera adferd
- För en enkel dagbok på vad "framgång" och "misslyckande"
- Vilka situationsfaktorer verkar styra?
- Vilka konsekvenser styr?
- Detta möjliggör individualiserade åtgärder

Michie (2009) Health Psychol 28(6):690-701,
Greaves (2011) BMC Public Health 11:119,
Achterberg (2011) Health Prom Int 26(2):148-62
Knittle (2018) Health Psych Rev 12(3):211-30

Socialt stöd och social jämförelse

- Engagera familj, vänner
arbetskamrater att stötta fysisk aktivitet
- Jämför med personer som liknar dig,
inspireras och "tävla"

Greaves (2011) BMC Public Health 11:119,
Fjeldsö (2011) Health Psychol 30(1):99-109

Påminnelser

Viktigt för att opprettholde FA
Egna påminnelser eller från andra

Fjeldsö (2011) Health Psychol 30(1):99-109

Hur öka mästringstro?

Mastery experiences: Bädda för framgång!

Vicarious experiences: Modellinläring

Vad ska man fokusera på för att stödja FA hos individer under/efter cancerbehandling?

TARGET	Study	Sample
Motivation Intentioner Rörelselädje	Ormel (2018) Psycho-oncology 27:713-24 Review	Mixed ca diagnoses
	Ungar (2016) Frontiers in Psych 7:898	Mixed ca diagnoses
	Husebó (2013) J Clin Nurs 22:4-21 Review	Mixed: breast, colon, prostate, lung, lymphoma, head & neck cancer
	Coumeya (2012) Med Sci Exerc Sports 44:542-9	Lymphoma

TARGET	Study	Sample
Motivation Intentioner Rörelselädje	Ormel (2018) Psycho-oncology 27:713-24 Review	Mixed ca diagnoses
	Ungar (2016) Frontiers in Psych 7:898	Mixed ca diagnoses
	Husebó (2013) J Clin Nurs 22:4-21 Review	Mixed: breast, colon, prostate, lung, lymphoma, head & neck cancer
	Coumeya (2012) Med Sci Exerc Sports 44:542-9	Lymphoma
Selv-reglering	Husebó (2013)	Mixed ca diagnoses
	Loprinzi (2012) Support Care Cancer 20:2511-21	Older women with breast cancer
	Peddle-McIntyre (2012) Cancer Nurs 36:E27-E35	Lung cancer
	Coumeya (2004)	Prostate cancer

TARGET	Study	Sample
Motivation Intentioner Rörelselädje	Ormel (2018) Psycho-oncology 27:713-24 Review	Mixed ca diagnoses
	Ungar (2016) Frontiers in Psych 7:898	Mixed ca diagnoses
	Husebó (2013) J Clin Nurs 22:4-21 Review	Mixed: breast, colon, prostate, lung, lymphoma, head & neck cancer
	Coumeya (2012) Med Sci Exerc Sports 44:542-9	Lymphoma
Selv-reglering	Husebó (2013)	Mixed ca diagnoses
	Loprinzi (2012) Support Care Cancer 20:2511-21	Older women with breast cancer
	Peddle-McIntyre (2012) Cancer Nurs 36:E27-E35	Lung cancer
	Coumeya (2004)	Prostate cancer
Mästringstro	Ungar (2016)	Mixed ca diagnoses
	Loprinzi (2012)	Older women breast ca
	Peddle-McIntyre (2012)	Lung cancer

Med vilka tekniker?

- Sätta mål för FA (adferdsmål)
- Stegvis ökning
- Instruktioner om träning – hur göra?
- Generalisera från ledd träning till egen regi
- Påminnelser
- "Belöningar"

Bourke (2015) Breast Cancer Res Treat 149(2):331-42
Turner (2018) Cochrane review (9) CD010192
Finne (2018) Cancer Man Res 10: 5125-43

Sammanfattning

- Fokus på
  - ✓ Motivation/Intentioner
  - ✓ Selvreglering
  - ✓ Mästringstro
- Med bruk av
  - ✓ Frågor och instruktioner
  - ✓ Progressiv målsättning (adferd)
  - ✓ Självmonitorering
  - ✓ Socialt stöd/belöningar
  - ✓ Påminnelser

Praktiska tips

För att öka motivation till FA:

- Utforska intresse, rörelseglädje, tidigare erfarenheter
- Ge information vid behov – fokusera på hälsovinster
- Gör en beslutsbalans
- Ge tid! Låt patienten tänka efter

Praktiska tips

För att öka selvreglering och mästringstro:

- Specifika, rimliga mål för FA, fokusera på de kortsiktiga
- Träningsdagbok, notera vad som underlättar FA
- Ge feedback via tidtagning, tester, följ utvecklingen i träningsdagboken
- Skaffa stöd från vänner, familj, arbetskamrater

Lycka till!

J Cancer Surviv (2017) 11:704–719
DOI 10.1007/s11764-017-0633-1

REVIEW

Digital health behaviour change interventions targeting physical activity and diet in cancer survivors: a systematic review and meta-analysis

Anna L. Roberts¹ · Abigail Fisher² · Lee Smith² · Malgorzata Heinrich¹ · Henry W. W. Potts³

Ökning i fysisk aktivitet (MVPA) i snitt 41 min/v (95% CI 12, 71)

De två mest effektiva (av 15 studier):

1. Online workshop 6 mån
2. Websida 12 v

Liknande BCTs:

Målsättning, feedback, selvmonitorering m.fl.

And: More may not be better!

- Highly structured interventions tend to be more effective
- But many larger effect sizes are found in small interventions: phone counseling or e-mail.
- Based on 14 studies

Bluethmann (2015) Breast Cancer Res Treat 149(2):331-42. Taking the next step: a systematic review and meta-analysis of PA and behavior change interventions in recent post-treatment breast cancer survivors

---
